

چرا می‌خواهند عزیزی خادم عزل شود؟
شورش علیه رئیس پشت پرده چیست؟

گروه ورزش؛ فوتبال ایران همچنان اخبار غافلگیرکننده‌ای برای مخاطبان دارد؛ بعد از حذف استقلال و پرسپولیس از آسیا و صعود بی‌دردسر تیم ملی ایران به رقابت‌های جام جهانی، به‌تازگی، اعضای هیئت‌رئیس فدراسیون فوتبال...

صفحه ۱۱

سال نوزدهم • شماره ۴۲۱۹ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

روزنامه

آغاز مانور روسیه در مرز اوکراین
زنگ خطر جنگ جهانی

گروه جهان؛ خوش‌بینی نسبت به دستیابی به توافق در نشست چهارجانبه برلین با پایان بی‌نتیجه مذاکرات آلمان، فرانسه، اوکراین و روسیه در برلین از میان رفت و هم‌زمان، تحرکات روسیه در نزدیکی مرز با اوکراین، ایالات متحده و کشورهای اروپایی...

صفحه ۸

شنبه ۲۳ بهمن ۱۴۰۰ • ۱۰ رجب ۱۴۴۳ • ۱۲ فوریه ۲۰۲۲

سرمقاله

همه مقصرند و همه بی‌گناه
احمد غلامی . سردبیر

برخی بر این باورند جامعه ایران در شرایطی قرار دارد که بی‌شابهت به این سخن مارکس نیست: «امر کهنه مرده است و امر نو زاده نشده»؛ اما این تعبیر چندان گویای وضعیت جامعه ایران نیست و برای درک و فهم جامعه باید راه دشوارتری را پیمود. از گذشته‌های دور چنین بوده که دسترسی به بطن جامعه ایران چندان میسر نبوده است، خاصه در دوران کنونی که مردم ایران انقلابی بزرگ را پشت سر گذاشته‌اند و آرمان و آرمانخواهی و تحول از طریق انقلاب را هم تجربه کرده‌اند. این تجربه موجب شده تا چشم‌انداز مردم تغییر کند. آنچه سیاست را در زمان حال آبستن تغییر می‌کند، چشم‌انداز مردم است. چشم‌اندازی که هم از تجربه زیسته آنان نشئت می‌گیرد و هم از آنچه پیش‌روی آنان قرار دارد یا قرار داده شده است. بگذارید قبل از آنکه وارد بحث «چشم‌اندازگرایی» بشوم، بگویم که جامعه کنونی ایران در چه وضعیتی قرار دارد. در جامعه ایران، برعکس سخن مارکس، کهنه هنوز نه‌تنها حیات دارد و نمرده، بلکه در روابط اجتماعی ما مؤثر و تعیین‌کننده است و این در حالی است که نو زاده شده است. قتل‌های ناموسی بی‌شمار تأیید حیات این گذشته است. در کنار هم قرارگرفتن کهنه و نو در اینجا به معنای آن نیست که ما با جامعه‌ای پست‌مدرن روبه‌رو هستیم؛ جامعه‌ای که در آن نو و کهنه با یکدیگر هم‌آمیزی دارند. در اینجا جامعه‌ای وجود دارد که کهنه، با صراحت نو را مخدوش کرده و از ریخت می‌اندازد. این نوزایی در بستری کهنه موجودی ناقص‌الخلقه به وجود آورده که در همه شئون زندگی ما اخلال ایجاد می‌کند و جامعه همواره با مسائلی غامض و گاه بدیهی دست به گریبان است. این وضعیت خودبه‌خود واجد هیچ ویژگی‌ای نیست. این شرایط آنجا اهمیت پیدا می‌کند که قرار است در این وضعیت از ریخت‌افتاده «چشم‌انداز» (سیاست) تعیین پیدا کند. اگر بپذیریم چشم‌اندازگرایی به سیاست می‌انجامد، آنگاه باید گفت سیاست در چنین جامعه‌ای از ریخت‌افتاده خواهد بود. بزرگ‌ترین آفت جامعه از ریخت‌افتاده تجزیه‌شدگی است؛ تجزیه‌شده به اجزای منفرد و گروه‌های منفک که حتی به صرف بودن در یک طبقه با منافع مشترک هم نمی‌توان به آنان معنای طبقه را اطلاق کرد. از همین‌روست با اینکه چهار دهه از عمر دولت‌های انقلاب می‌گذرد، هنوز هیچ دولتی نتوانسته طبقه‌ای هم‌روینک برای خود بسازد. دولت‌هایی که روی کار آمده‌اند تلاش کرده‌اند با استفاده از منابع دولتی و دسترسی‌های اقتصادی به طبقه‌ای از هم‌مسلمان خود موجودیت دهند تا حافظان وضع موجود و منافع آنان باشند. دولت‌ها در خلق این طبقات تا حدودی موفق بوده‌اند، اما در هم‌روینک‌کردن آنان و ماندگاری‌شان ناکام؛ چراکه برآمدن هر طبقه‌ای در این بستر پرتقاض به تناقض‌های دیگر دامن می‌زند و پایداری چنین طبقه‌ای، اگر نگوئیم میسر نیست، بسیار دشوار است. شاید یکی از علل ناکامی شکل‌گیری و مهم‌تر از آن، ناماندگاری طبقاتی همچون طبقه متوسط، کارگران و دهقانان از همین‌رو باشد. حتی طبقه‌ای کلسی به معنای طبقه فرودست تجسّدی عینی ندارد. توده‌ای از مردم‌اند که در رونق‌ها و بحران‌های اقتصادی جابه‌جا می‌شوند. درک و فهم چشم‌انداز چنین مردمی کاری بسیار دشوار است. البته اگر چشم‌انداز را عنصر مهمی در سیاست قلمداد کنیم و به جست‌وجوی درک آن باشیم.

ادامه در صفحه ۲

محسنی‌اژه‌ای دستور داد
اول بازداشت نکنید بعد تحقیق

راهپیمایی موتوری و خودرویی در سالگرد ۲۲ بهمن برگزار شد
چهل و سومین جشن پیروزی انقلاب

صفحه ۲

یادداشت
ای وای زیر کتری را خاموش نکردم!

سیدجمال هادیان طبانی زواره

«پارسال که رفتم مسافرت من هم نگران بودم که مأمورون ثبت آب و برق و گاز مراجعه کنند و ما نباشیم؛ اما امسال که کتور هوشمند داریم، خیالم راحت است و اطلاعات کتور به طور خودکار به شبکه آب و برق و گاز ارسال می‌شود». پدر در میان راه درباره مزارع حاشیه جاده و کشاورزی هوشمند و کاربرد اینترنت اشیا در مزارع حرف می‌زند. برای آنها توضیح می‌دهد که حسگرهای اینترنت اشیا در هر لحظه رطوبت نقاط مختلف مزرعه را اندازه‌گیری می‌کنند و آبیاری به طور خودکار و به اندازه نیاز گیاه انجام می‌شود. پیش‌بینی آفات، تجزیه و تحلیل خاک، تعیین زمان کوددهی و مقدار کود، بارگیری و حمل‌ونقل در مزرعه هم با همین سیستم انجام می‌شود. این سیستم از نقشه‌های ماهواره هم کمک می‌گیرد. همه گاوها و گوسفندان مزرعه که برای چرا به مراتع اطراف رفته‌اند، با اینترنت اشیا قابل ردگیری و رهگیری هستند. خانواده فرضی ما به راهشان ادامه می‌دهند؛ درحالی‌که خودروی هوشمندشان به سیستم مکان‌یابی ماهواره‌ای و شبکه سراسری بررسی وضعیت ترافیک مجهز است؛ سازوکاری که کوتاه‌ترین و ایمن‌ترین مسیر را پیشنهاد می‌دهد. این سیستم فاصله مجاز خودرو با دیگر خودروها و موانع را تنظیم می‌کند و اگر خطر تصادف وجود داشته باشد، هشدار می‌هد و به طور خودکار ترمز می‌گیرد. حسگرهای اینترنت اشیا اطلاعات هم اینترنتی چند تا کتاب خریدم. پدر می‌گوید: «نگران نباشید در اپلیکیشن پست پیام بگذارید و زمان ارسال را مشخص کنید». پدر ادامه می‌دهد:

ادامه در صفحه ۲

یادداشت
انقلاب اسلامی، اقتصاد ملی و تقابل کار و سرمایه

نامر ذاکری
کارشناس اقتصادی

یکی از آرمان‌های بزرگ انقلابیون دهه ۵۰ که مناسبات اقتصادی و اجتماعی آن ایام را برنمی‌تافتند، این بود که جامعه از زندان حاکمیت سرمایه رهایی یابد و شرایط مطلوب‌تری برای نیروی کار فراهم شود. این بدان معنی نبود که حکومت انقلابی مانند حکومت‌های وابسته به اردوگاه شرق به قلع‌ووقع صاحبان سرمایه خواهد پرداخت. بلکه فقط بنا بود سرمایه به‌عنوان یک عامل تولید از تخت حکومت پایین بیاید و فضا برای رشد عامل تولید دیگر یعنی کار مساعدتر شود. اینک با گذشت بیش از چهار دهه از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و استقرار حکومت انقلابی با رأی و اراده مردم، می‌توان به ارزیابی عملکرد اقتصاد ملی نشست و به این موضوع پرداخت که میدان تقابل دو عامل تولید کار و سرمایه در این سال‌ها شاهد چه تحولاتی بوده و آرمان‌والای انقلابیون دهه ۵۰ تا چه میزان تحقق یافته است. حکومت انقلابی برای جانبداری مؤثر از عامل کار باید در چهار حوزه فعالیت می‌کرد:

۱- افزایش سهم عامل کار از محصول؛ در حسابداری ملی سهم مزد در درآمد ملی در مقایسه با سهم سود و اجاره‌نشان‌دهنده سهمی از ارزش افزوده سالانه است که به کارگران و حقوق‌بگیران تعلق می‌گیرد. در اروپای نیمه اول قرن نوزدهم در سطح حداقل معیشت تعیین شده بود. این سطح از مزد حداکثر سود طبقه سرمایه‌دار را تأمین می‌کرد. از اواخر قرن نوزدهم جوامع پیشرفته تلاش کردند با افزایش سهم مزد، رفاه نیروی کار را افزایش دهند. این همان پدیده‌ای است که از آن با عنوان «به سر عقل آمدن سرمایه‌داری» یاد می‌شود. زیرا این حرکت اصلاحی با هدف مهار اعتراضات نیروی کار و جلب رضایت آنان انجام گرفت.

۲- افزایش بهره‌وری نیروی کار؛ هرچند افزایش سهم مزد، منتهی به تقویت موقعیت نیروی کار در اقتصاد ملی می‌شود اما به‌تنهایی کافی نیست. به‌بیان دیگر، این اتفاق فقط می‌تواند اثر موقتی و محدود داشته باشد. درواقع تقویت و تحکیم موقعیت نیروی کار به‌جای افزایش مقطعی سهم مزد با تصویب چند ماده و تبصره، در گرو افزایش بهره‌وری نیروی کار است. پایین‌ماندن میزان بهره‌وری نیروی کار موقعیتی را در بازار کار ایجاد می‌کند که سطح دستمزدها امکان افزایش نداشته باشد. ازاین‌رو اگر حکومت مصمم به بهبودبخشیدن به شرایط حقوق‌بگیران باشد، باید مقدمات افزایش بهره‌وری نیروی کار را با هدف ایجاد تغییر مثبت ماندگار در سهم مزد در درآمد ملی فراهم آورد.

۳- تسهیل راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک؛ فاصله‌گرفتن یک اقتصاد از وضعیت حاکمیت عامل سرمایه علاوه بر تلاش برای تحکیم موقعیت نیروی کار، در گرو این است که دولت امکانی را برای خوداشتغالی و راه‌افتادن کسب‌وکارهای کوچک فراهم سازد. به بیان دیگر افراد خلاق و مبتکری که ایده‌های ارزشمندی برای فعالیت اقتصادی و کارآفرینی دارند...

ادامه در صفحه ۹

تیتراژها
از امام صادق تا سرچشمه:
در آمدن «چپ» از آستین «راست»
صفحه ۲

در اتاق سه‌شنبه‌های «شرق»، کارشناسان درباره جایگاه کنشگری مدنی در بحران آب گفتند
در زمین بازی حکمرانی جایی برای کنشگران وجود ندارد
صفحه ۶

اولین فیلم حجازی فر بهترین فیلم جشنواره چهل تصویر انسانی از جنگ
بهترین بازیگر زن:
طناز طباطبایی / «بی‌رویا»
بهترین بازیگر مرد:
امین حبیبی / «برف آخر»
بهترین کارگردان:
رضا میرکریمی / «نگهبان شب»
صفحه ۹

«شرق»
برای سال ۱۴۰۱
منتشر می‌کند

سررسید «عصر حرکت»

برای سفارش
با شماره‌های زیر تماس بگیرید

واتس‌آپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳
۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

برای درج رپرتاژ و آگهی در
و سایت شرق آنلاین
با شماره زیر تماس حاصل فرمایید
۸۶۰۳۶۱۱۹

«شرق»
برای سال ۱۴۰۱
منتشر می‌کند

سررسید «عصر حرکت»

برای سفارش
با شماره‌های زیر تماس بگیرید

واتس‌آپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳
۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸